

SVIATOSŤ MANŽELSTVA

Aký je Boží plán pre muža a ženu?

Boh povolal muža a ženu, aby boli navzájom jeden pred druhého a neboli už „dvaja, ale jedno telo“ (Mt 19,6): takto majú prežívať lásku, plodiť deti a stávať sa znamením Boha, ktorý je prekypujúcou láskou.

Ako sa uskutočňuje sviatosť manželstva?

Sviatosť manželstva vychádza zo sľubu muža a ženy pred Bohom a pred Cirkvou, ktorý prijíma a potvrdzuje Boh, a naplňa sa fyzickým zjednotením oboch partnerov. Pretože Boh sám spečatuje puto sviatosťného manželstva, zaväzuje tento zväzok až do smrti jedného z partnerov.

Manželstvo sa môže uzavrieť iba vtedy, ak jestvuje manželský konsenzus, to znamená, že muž a žena chcú vstúpiť do manželstva slobodne, bez strachu alebo nátlaku a keď im v tom nebránia nijaké prirodzené alebo cirkevné záväzky (napr. už existujúce manželstvo alebo sľub celibátu).

Čo nevyhnutne patrí ku kresťanskému manželstvu?

K sviatosťnému manželstvu nevyhnutne patria tri prvky: a) slobodný súhlas, b) dobrovoľné prijatie celoživotného výlučného zväzku, c) otvorenosť na prijatie potomstva. Avšak tým najhlbším v kresťanskom manželstve je vedomie oboch partnerov, že sú živým obrazom lásky medzi Kristom a Cirkvou.

Požiadavka jednoty a nerozlučiteľnosti je v pôvodnom význame zameraná proti polygámii, ktorú kresťanstvo vníma ako zásadný prehrešok proti láske a ľudským právam. Tiež je zameraná proti tomu, čo by sa dalo nazvať „sukcesívnou polygamiou“, teda proti následku nezáväzných milostných vzťahov, ktoré nevedú k veľkému a neodvolateľnému „áno“. Požiadavka manželskej vernosti zahŕňa ochotu zaviazať sa na celý život, čo vylučuje akékoľvek mimomanželské milostné vzťahy. Požiadavka ochoty k plodnosti vedie kresťanský manželský pár k tomu, aby v rámci svojich možností otvorene prijímal deti, ktoré im Boh chce darovať. Páry, ktoré zostanú bezdetné, Boh povoláva k tomu, aby sa stali „plodnými“ iným spôsobom. Manželstvo, v ktorom by bol vopred vylúčený jeden z týchto prvkov platného uzavretia manželstva, vôbec nevzniká.

Prečo je manželstvo nerozlučiteľné?

Manželstvo je nerozlučiteľné z troch dôvodov. Po prvé preto, lebo vzájomné a bezvýhradné odovzdanie sa zodpovedá samotnej podstate lásky; po druhé preto, lebo je obrazom bezvýhradnej Božej vernosti voči stvoreniu; po tretie preto, lebo predstavuje Kristovo odovzdanie sa Cirkvi, ktoré siaha až po smrť na kríži.

V čase, keď na mnohých miestach dosahuje rozvodovosť viac ako päťdesiat percent zo všetkých uzavretých manželstiev, je každé verne trvajúce manželstvo veľkým znamením – v konečnom dôsledku znamením Boha. Na tejto zemi, kde je mnohé také relatívne, by ľudia mali veriť v Boha, ktorý jediný je absolútny. Preto je tak nesmierne dôležité všetko, čo nie je relatívne: niekto, kto hovorí absolútne iba pravdu alebo kto zachováva absolútnu vernosť. Absolútna vernosť v manželstve nesvedčí v prvom rade o ľudskom výkone, ale o Božej vernosti, a to aj vtedy, keď na Boha v každom ohľade zabúdame a zrádzame ho. Uzavrieť cirkevné manželstvo znamená dôverovať viac v Božiu pomoc ako vo vlastnú zásobu lásky.

Čo ohrozuje manželstvo?

Skutočnou hrozbou pre manželstvo je hriech; naopak, odpustenie ho obnovuje, modlitba a dôvera v Božiu prítomnosť ho posilňuje.

Konflikt medzi mužom a ženou, ktorý práve v manželstve môže prerásť až do vzájomnej nenávisť, nie je len prejavom nezlučiteľnosti pohlaví, rovnako ako neexistuje ani nijaká genetická dispozícia k nevere alebo nejaký zvláštny psychický blok pred uzavretím celoživotného zväzku. Mnohé manželstvá sa ocitajú v ohrození vinou nedostatočnej kultúry dialógu a nedostatku pozornosti. K tomu navyše pristupujú ekonomické a spoločenské problémy. Rozhodujúcu úlohu však zohráva hriech: žiarlivosť, túžba ovládať alebo vlastniť druhého, panovačnosť, vyhľadávanie konfliktov, žiadostivosť, nevera a ďalšie ničivé sily. Preto do každého manželstva patrí odpustenie a zmierenie vo sviatosti pokánia.

Môžu sa manželia žijúci v trvalých nezhodách odlúčiť?

Cirkev si vysoko váži schopnosť dodržať sľub a zaviazat' sa k celoživotnej vernosti. V tomto ohľade berie človeka za slovo. Každé manželstvo môže byť ohrozované krízami. Spoločný rozhovor, (spoločná) modlitba, niekedy aj odborná terapeutická pomoc môžu otvárať cesty z krízy. Predovšetkým pripomenutie skutočnosti, že vo sviatostnom manželstve je v spoločnom zväzku prítomný ešte niekto tretí – Ježiš, môže znovu a znovu roznieť nádej. Ten, pre koho sa manželstvo stalo skutočne neznesiteľným bremenom alebo kto je dokonca vystavený psychickému či fyzickému násiliu, môže žiť odlúčene. Hovoríme o „odluke od stola a lôžka“, ktorá musí byť ohlásená Cirkvi. Hoci sa v takomto prípade zničilo manželské spolužitie, manželstvo zostáva naďalej platné.

V živote manželov môžu nastať aj také krízy vzájomného vzťahu, ktoré spätne odhalia, že jeden alebo obaja partneri neboli v čase uzavretia manželstva schopní manželstva alebo neprejavili úplnú vôľu k manželstvu. Potom je manželstvo v právnom zmysle neplatné. Po preverení danej situácie príslušným cirkevným súdom môže Cirkev prehlásiť také manželstvo za neplatne uzavreté.

Aký je postoj k rozvedeným, ktorí uzavreli nový sobáš?

Cirkev takých ľudí podľa Ježišovho príkladu s láskou prijíma. Ten, kto sa po uzavretí cirkevného zväzku dá rozvieť a ešte za života svojho manželského partnera uzavrie nové manželstvo, aj keď je uznané občianskym zákonom, koná proti Ježišovej jednoznačnej požiadavke nerozlučiteľnosti manželstva. Túto požiadavku Cirkev nemôže zrušiť. Porušenie vernosti je v priamom rozpore s Eucharistiou, v ktorej Cirkev slávi práve neodvolateľnosť Božej lásky. Tomu, kto žije v takejto rozporuplnej situácii, Cirkev naďalej venuje svoju pastoračnú starostlivosť, nemôže však pristupovať k svätému prijímaniu.

Prečo sa rodina nazýva tiež „domáca cirkev“?

To, čo je Cirkev vo veľkom, je rodina v malom: odraz Božej lásky v spoločenstve ľudí. Každé manželstvo sa naplňuje v otvorenosti pre druhých, pre deti, ktorá dáva Boh ako dar, vo vzájomnom prijatí, v pohostinnosti a v ochote byť tu pre druhých.

V prvotnej cirkvi boli ľudia na „novej ceste“ kresťanov uchvátení „domácou cirkvou“. Často prišiel niekto, kto „uveril Pánovi s celým svojím domom... uverili a dali sa pokrstiť“ (Sk 18,8). V neveriacom svete vznikali ostrovy živej viery, miesta modlitby, vzájomného delenia sa a srdečnej pohostinnosti. Rím, Korint, Antiochia a ďalšie veľké antické mestá boli čoskoro pretkané domácimi cirkvami ako svetlými bodmi. Aj dnes sa môžu stať rodiny, v ktorých prebýva Ježiš Kristus, skutočným kvasom obnovy našej spoločnosti.